

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.114

(Prot. Nr.50. 3.§)

2008.gada 13.novembrī

Par tirgus dalībnieku apvienošanu

Lieta Nr.2071/08/06/14

Par SIA „PATA AB” un SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” apvienošanu

Konkurences padome 01.08.2008. saņēma ziņojumu par SIA „PATA AB” un SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” apvienošanu (turpmāk – Ziņojums).

Konkurences padome konstatēja, ka iesniegtais Ziņojums atbilst Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumos Nr. 897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanu” (turpmāk – Noteikumi) noteiktajām prasībām.

Tādējādi par pilna ziņojuma saņemšanas dienu Konkurences padomē ir uzskatāms 2008.gada 1.augusts.

Konkurences padome 29.09.2008. pieņēma lēmumu par papildu izpētes uzsākšanu lietā.

SIA „PATA AB” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā, reģistrācijas Nr.40003448619, juridiskā adrese: Miera iela 2, Inčukalns, Rīgas rajons, LV-2141.

SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar reģistrācijas Nr.47703000551, juridiskā adrese: „Daugavas mežs”, Rožupes pagasts, Līvānu novads, Preiļu rajons, LV - 5327.

Izvērtējot Ziņojumā ietverto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

Apvienošanās dalībnieki

1. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju SIA „PATA AB” darbības veidi ir mežizstrāde, kokmateriālu tirdzniecība un loģistika. SIA „PATA AB” īsteno izšķirošu ietekmi pār a/s „Strenču mežrūpniecības saimniecība” 57,85% akciju; SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” 90% kapitāla daļām; SIA „Smiltenes MRS” 100% kapitāla daļām; SIA „Elvars” 100% kapitāla daļām; SIA „Eferte” 100% kapitāla daļām; SIA „JK Bizness” 51% kapitāla daļām; Krievijas Federācijā reģistrētām sabiedrībām ar ierobežotu atbildību - „Forum A” 99,9% kapitāla daļām; „Vostochno-Evropeisky rīnok lesomaterialov” 99,9% kapitāla daļām;

„VVP” 99,9% kapitāla daļām, „PATA AB” 99,9% kapitāla daļām. SIA „PATA AB” īpašnieks ir fiziska persona.

2. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” darbības veidi ir mežizstrāde un kokmateriālu tirdzniecība. SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” dalībnieks ir fiziska persona. SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” nerealizē izšķirošo ietekmi nevienā komercsabiedrībā.

Apvienošanās veids

3. Saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto: „Tirgus dalībnieku apvienošanās ir: (...) tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (...) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem”.

SIA „PATA AB” 2008.gada 28.jūlijā ir noslēgusi Rokas naudas līgumu ar SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” īpašnieku, kurā vienojas, ka rokas naudas ņēmējs, t.i., SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” īpašnieks apņemas pārdot, bet rokas naudas devējs – SIA „PATA AB” pirkt rokas naudas ņēmējam piederošās pamatkapitāla daļas, kas sastāda 100% no SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” pamatkapitāla, noslēdzot attiecīgu pamatkapitāla daļu pirkuma līgumu. Puses apņemas noslēgt daļu pirkuma līgumu līdz 2008.gada 1. novembrim.

Bez tam puses vienojas, ka rokas naudas ņēmējs līdz 2008.gada 1.novembrim veiks SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” (Sadālāmā sabiedrība) reorganizāciju nodalīšanas veidā un reorganizācijas rezultātā Komercreģistrā tiks reģistrēta jauna sabiedrība (Iegūstošā sabiedrība), kā arī veiks visu aktīvu, izņemot nekustamā īpašuma, kas sastāv no zemes gabala ar kadastra apzīmējumu 7652-006-005, kas atrodas Preiļu rajona Jersikas pagastā „Saimniecība Burtnieki” un 1997.gada 16.jūnijā starp Līvānu virsmežniecību un Sadalāmo sabiedrību noslēgtā ilgtermiņa sadarbības līguma par meža izstrādāšanu, nodošanu un pārreģistrāciju uz Iegūstošo sabiedrību.

Tādējādi minētais darījums atbilst Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajam apvienošanās veidam, SIA „PATA AB” iegūstot izšķirošu ietekmi pār SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība”.

Ziņojuma iesniegšanas pienākums

4. Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikts: „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei pilnu ziņojumu, ja apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 25 miljoniem latu.”

Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju SIA „PATA AB” un tās meitas uzņēmumu kopējais apgrozījums Latvijas teritorijā 2007.gadā bija LVL 29 344 710. Savukārt SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” apgrozījums Latvijas teritorijā 2007.gadā bija LVL 229 533. Tādējādi, veicot galīgo kopējā apgrozījuma aprēķināšanu par 2007.gadu, atbilstoši Noteikumu prasībām, tas pārsniedza 25 miljonu latu sliekšni - LVL 29 574 243.

Līdz ar to, izpildās Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā paredzētais kritērijs un SIA „PATA AB” pirms apvienošanās bija pienākums iesniegt Ziņojumu Konkurences padomē.

Konkrētie tirgi un to izvērtējums

5. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma - piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Ņemot vērā iepriekš minēto, konkrētie preču tirgi, kuri var tikt ietekmēti apvienošanās sakarā, ir:

- koksnes resursu iegūšanas tirgus;
- zāģbaļķu realizācijas tirgus;
- papīrmalkas realizācijas tirgus.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus, saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu un Konkurences padomes 14.02.2003. lēmumu Nr.8¹, kā arī Konkurences padomes 18.06.2008. lēmumu Nr.67² koksnes resursu iegūšanas un zāģbaļķu realizācijas tirgos šajā lietā tiek noteikts kā Latvijas teritorija.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus papīrmalkas realizācijas tirgū tiek noteikts kā Latvijas teritorija. Pamatojoties uz to, ka ārējā tirgū pieprasījums pēc papīrmalkas ir augsts, tādēļ ne tikai Latvijas, bet arī daudzas ārzemju kompānijas ir nodibinājušas Latvijā uzņēmumus un pārstāvniecības, lai tās varētu iepirkt papīrmalku iekšējā tirgū un eksportēt tālāk saviem mātes uzņēmumiem un sadarbības partneriem. Līdz ar to, iespējams, ka tirgus ģeogrāfiskās robežas varētu būt nosakāmas plašākas nekā Latvijas teritorija.

Tādējādi saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu šīs lietas ietvaros kā konkrētie tirgi tiek noteikti: koksnes resursu iegūšanas tirgus Latvijas teritorijā, zāģbaļķu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā un papīrmalkas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.

5.1.Koksnes resursu iegūšanas tirgus (izcirstā koksne) Latvijas teritorijā

Koksnes resursu iegūšanas tirgus Latvijas teritorijā iekļauj koksnes resursus, kuri iegūti tos nopērkot vai nosolot augošu koku cirsmu izolēs, vai koksnes resursus iegūstot pēc ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem, vai tos iegūstot apaļo kokmateriālu sortimentu veidā un arī koksnes resursus iegūstot privāto mežu īpašniekiem piederošajās meža platībās.

Koksnes resursu iegūšanas tirgus kā atsevišķs konkrētās preces tirgus tika noteikts arī Konkurences padomes 14.02.2003. lēmumā Nr.8 lietā Nr.665k/02/06/18 “Par Stora Enso Oyj un AS Sylvester Grupas apvienošanos”. Koksnes resursu pārdevēja a/s „Latvijas Valsts meži” apsaimniekošanā ir vairāk kā 50% no Latvijas teritorijā esošajiem koksnes resursiem. Jāņem vērā tas, ka a/s „Latvijas Valsts meži” visus mežizstrādes darbus valstij piederošos meža īpašumos veic sadarbojoties ar apakšuzņēmējiem.

Saskaņā ar Valsts meža dienesta mājas lapā³ publicēto informāciju 2007.gadā izcirstās koksnes apjoms ir 10,12 miljonu kubikmetru, no kuriem 4,69 miljonu kubikmetru (46,3%), iegūti valsts mežos un 5,43 miljonu kubikmetru (53,7%) iegūti privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos.

Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju lielākie mežizstrādātāji un to tirgus daļas 2007.gadā Latvijas teritorijā bija:

- SIA „Lastin” aptuveni 7%;
- SIA „Metsaliito Latvia” 6%;
- AS „Latvijas Finieris” 4%;
- SIA „R Grupa” 4%;
- SIA „RTK Pluss” 3%.

¹ Konkurences padomes 14.02.2003. lēmums „Par Stora Enso Oyj un AS Sylvester Grupas apvienošanos” Nr.8, <http://www.kp.gov.lv>

² Konkurences padomes 18.06.2008. lēmums „Par SIA „PATA AB” un SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmumu” apvienošanos” Nr.67, <http://www.kp.gov.lv>

³ Valsts meža dienesta mājas lapa - <http://www.vmd.gov.lv>

Pamatojoties uz kopējo izcirsto koksnes apjomu SIA „PATA AB” kopā ar tā saistītajiem uzņēmumiem tirgus daļa šajā konkrētajā tirgū 2007.gadā bija (*) kubikmetri (*) (<10%).

Savukārt SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” tirgus daļa koksnes resursu iegūšanas tirgū 2007.gadā bija 13 784 kubikmetri (aptuveni 0,14%).

Jāņem vērā, ka kopš 2008.gada maija SIA „PATA AB” realizē izšķirošo ietekmi arī SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums”, kuras izcirsto koku apjoms 2007.gadā bija (*) kubikmetri (*) (<1%), līdz ar to SIA „PATA AB” tirgus daļa 2008.gadā koksnes resursu iegūšanas tirgū varētu būt nedaudz lielāka, tomēr pēc Konkurences padomes aprēķiniem tā nepārsniegs 10% tirgus daļu.

5.2. Zāģbaļķu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā

Kā pārdevēji šajā tirgū darbojas uzņēmumi, kas iegūst koksnes resursus (tie varētu būt arī mežu īpašnieki un pārvaldītāji, ņemot vērā palielinošo vertikālās integrācijas tendenci meža nozarē un kokrūpniecībā). Savukārt pircēji ir uzņēmumi, kas zāģbaļķus eksportē vai pārstrādā, t.i., ražo zāģmateriālus (kokzāģētavas).

Pamatojoties uz Zemkopības ministrijas sniegto informāciju zāģbaļķu patēriņa apjoms Latvijas teritorijā 2007.gadā bija 7 409 000 kubikmetru. Patēriņa apjomā ir ietverta informācija gan par realizācijas apjomu, gan par apjomu, kas patērēts pašu vajadzībām.

Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju SIA „PATA AB” zāģbaļķu realizācijas apjoms 2007.gadā Latvijas teritorijā bija (*) kubikmetri ((*) (<10%) no kopējā patēriņa), savukārt SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” zāģbaļķu realizācijas apjoms 2007.gadā Latvijas teritorijā bija 915 kubikmetri (aptuveni 0,01% no kopējā patēriņa).

Tā kā kopš 2008.gada maija SIA „PATA AB” realizē izšķirošo ietekmi arī SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums”, kuras 2007.gadā realizētais zāģbaļķu apjoms bija (*) kubikmetri ((*) (<1%) no kopējā patēriņa), līdz ar to ir jāņem vērā, ka SIA „PATA AB” tirgus daļa zāģbaļķu realizācijas tirgū 2008.gadā pieaugs, tomēr pēc Konkurences padomes aprēķiniem tā nepārsniegs 10% tirgus daļu.

5.3. Papīrmalkas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas 09.10.2008. vēstulē Nr.11-9/4610 sniegto informāciju Latvijā nocirstā koksne netiek uzskaitīta pa sortimentiem, līdz ar to noteikt precīzu nocirstās papīrmalkas apjomu nav iespējams. Ņemot vērā minēto Konkurences padome secina, ka tas apgrūtina kopējā papīrmalkas realizācijas apjoma noteikšanu Latvijā.

Konkurences padome veica informācijas iegūšanu no vairākām komercsabiedrībām, kuras veic papīrmalkas realizāciju Latvijā, lai precizētu informāciju par kopējiem papīrmalkas realizācijas apjomiem Latvijas iekšējā tirgū.

Vienlaicīgi saskaņā ar lietā iegūto un Ziņojumā norādīto informāciju Latvijā nav celulozes rūpnīcu, tāpēc liels apjoms papīrmalkas tiek eksportēts uz ārvalstīs esošajām celulozes rūpnīcām Somijā, Zviedrijā, Dānijā, Vācijā u.c.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes 27.10.2008. vēstulē Nr.1101-12/2616 un Zemkopības ministrijas 09.10.2008. vēstulē Nr.11-9/4610 sniegtajiem datiem kopējais eksportētais papīrmalkas apjoms 2007.gadā bija 3 209 220 kubikmetri, bet importētais papīrmalkas apjoms saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem bija 511 898 kubikmetri, bet saskaņā ar Zemkopības ministrijas datiem importētais papīrmalkas apjoms bija 511 933 kubikmetri.

Saskaņā ar Ziņojumā norādīto informāciju pieprasījums konkrētajā tirgū pēc papīrmalkas, kas domāta pārstrādei uz vietas Latvijā ir salīdzinoši neliels. Šo pieprasījumu veido pamatā tās komercsabiedrības, kas izgatavo dažāda veida koka plātņu produkciju, (piemēram, a/s „Bolderāja Ltd”).

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas 09.10.2008. vēstulē Nr.11-9/4610 sniegto informāciju tā kā Latvijā nav celulozes ražošanas, papīrmalka, atbilstoši lietotajai definīcijai, netiek izmantota. Daļa no papīrmalkas dimensijām atbilstošās koksnes, tiek izmantota mietu un palisāžu ražošanai. Diemžēl nav uzskaites, cik šādam nolūkam tie tiek patērēti. Tuvinātu nocirstās papīrmalkas apjomu var noteikt vadoties pēc eksportētās papīrmalkas apjoma. Tomēr jāņem vērā, ka eksportā var nokļūt arī importētā papīrmalka.

Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju SIA „PATA AB” papīrmalkas realizācijas apjoms 2007.gadā Latvijas teritorijā bija (*) kubikmetri, tajā skaitā eksportēts (*) kubikmetru. Līdz ar to SIA „PATA AB” papīrmalkas realizācijas apjoms 2007.gadā Latvijas iekšējā tirgū bija (*) kubikmetri.

Tomēr jāņem vērā, ka kopš 2008.gada maija SIA „PATA AB” realizē izšķirošo ietekmi arī SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums”, kuras 2007.gadā realizētais papīrmalkas apjoms Latvijas teritorijā bija (*) kubikmetri, līdz ar to SIA „PATA AB” papīrmalkas realizācijas tirgus daļa 2008.gadā palielināsies.

Savukārt SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” papīrmalkas realizācijas apjoms 2007.gadā Latvijas teritorijā bija 1 317 kubikmetri.

Konkurences padome lietā papildus izpētes ietvaros ir aptaujājusi 23 komercsabiedrības, kuras veic papīrmalkas realizāciju Latvijas teritorijā. Lietā iegūtā informācija liecina, ka SIA „EMU” 2007.gadā realizētais papīrmalkas daudzums Latvijas teritorijā ir - 157 800 kubikmetri, SIA „Rottneros Baltic” - 87 311 kubikmetri, SIA „Stora Enso Mežs” - 60 881 kubikmetri, SIA „Latsin” - 49 962 kubikmetri, SIA „Malka” - 45 032 kubikmetri, SIA „Baltic Forest” - 33 151 kubikmetri, SIA „Domše Latvija” - 24 260 kubikmetri, SIA „Metsaliitto Latvia” - (*) kubikmetri, SIA „Nela Wood” - 4 000 kubikmetri, SIA „Sveaskog Baltfor” - 504 kubikmetri, a/s „UPM –Kymmene Forest” filiāle - 271 kubikmetri. Minētās komercsabiedrības un SIA „PATA AB” kopā Latvijas teritorijā 2007.gadā realizēja 693 934 kubikmetrus papīrmalkas. No minētā apjoma SIA „PATA AB” ir realizējusi mazāk kā 30%, bet SIA „EMU” aptuveni 20%.

Konkurences padomes rīcībā nav informācija par visu papīrmalkas realizācijas komercsabiedrību papīrmalkas realizācijas apjomu Latvijas Republikas teritorijā, jo informācija lietderības apsvērumu dēļ netika iegūta no visām minētajām komercsabiedrībām. Tomēr, izanalizējot iegūto informāciju, var secināt, ka SIA „PATA AB” pēc Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas ir lielākais tirgus dalībnieks pēc realizētā papīrmalkas daudzuma Latvijā, bet, ņemot vērā lielo konkurentu daudzumu šajā tirgū, nav pamata uzskatīt, ka SIA „PATA AB” atrodas dominējošā stāvoklī papīrmalkas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā. Kaut gan minētās komercsabiedrības tirgus daļa varētu būt salīdzinoši liela, ir arī citas komercsabiedrības, kurām ir vērā ņemams papīrmalkas apgrozījums Latvijas teritorijā. Apvienošanās rezultātā koncentrācija būs neliela, jo SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” ir neliels papīrmalkas realizācijas apjoms konkrētajā tirgū.

Apvienošanās izvērtēšana

6. Pēc Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas kopējā apvienošanās dalībnieku tirgus daļa 2007.gadā Latvijas teritorijā koksnes resursu iegūšanas tirgū ir mazāka par 10%, arī zāģbaļķu realizācijas tirgū – mazāka par 10%, bet papīrmalkas realizācijas tirgū SIA „PATA AB” neatrodas tādā ekonomiskā (saimnieciskā) stāvoklī, lai varētu secināt, ka SIA „PATA AB”, iegūstot kontroli pār SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” ar ļoti nenozīmīgu papīrmalkas realizācijas apjomu Latvijas Republikas teritorijā, izmainīs esošo konkurences struktūru papīrmalkas realizācijas tirgū Latvijas Republikas teritorijā.

Izvērtējot Ziņojumā un Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome secina, ka pēc apvienošanās neradīsies un nenostiprināsies dominējošais stāvoklis, kā arī netiks būtiski samazināta konkurence koksnes resursu iegūšanas, zāģbaļķu realizācijas un papīrmalkas realizācijas tirgos Latvijas Republikas teritorijā.

Nemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu, 16.panta pirmo un ceturto daļu, Konkurences padome

nolēma:

atļaut SIA „PATA AB” un SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība” apvienošanās, kas paredzēta SIA „PATA AB” iegūstot izšķirošu ietekmi pār SIA „Līvānu mežizstrādes sabiedrība”.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja v.i.

R.Jonītis